

HODNOTENIE ŽIAKA

Hodnotenie detí cudzincov je pre učiteľov vzhľadom na ich odlišnú východiskovú situáciu oveľa náročnejšie ako obvykle. Hodnotenie je potrebné prispôbiť jednak existujúcim pravidlám hodnotenia ostatných žiakov v triede a jednak individuálnym výchovno-vzdelávacím potrebám žiakov.

Pri hodnotení detí cudzincov sa na základe Čl. 11 ods. 1 – 4 Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy v znení metodického pokynu č. 40/2021 postupuje ako pri hodnotení žiakov po prestupe na školu s iným vyučovacím jazykom.

Žiak 1. ročníka základnej školy, ktorého materinský jazyk je iný ako vyučovací jazyk navštevovanej základnej školy, sa hodnotí z vyučovacieho jazyka s prihliadnutím na úroveň prospechu z ostatných predmetov.

Žiak 2. až 9. ročníka sa počas dvoch hodnotiacich období hodnotí najmenej takou úrovňou prospechu, ktorá zodpovedá prospechu z vyučovacieho jazyka na poslednom vysvedčení.

Po uplynutí dvoch hodnotiacich období sa uplatňujú v ďalších dvoch hodnotiacich obdobiach z vyučovacieho jazyka miernejšie kritériá.

Pri hodnotení žiaka v prvom a druhom školskom roku sa hodnotia jeho vecné vedomosti a nie úroveň jeho jazykovej správnosti.

Prispôbovanie hodnotenia žiaka hodnoteniu triedy alebo školy je potrebné začať postupne uplatňovať v predmetoch, v ktorých sa žiak vzdelával aj v domovskej krajine (cudzí jazyk, matematika, ...).

▪ **slovné hodnotenie**

Pri hodnotení žiakov – detí cudzincov sa v počiatkových fázach ich začleňovania do výchovno-vzdelávacieho procesu ako najvhodnejšie ukazuje slovné hodnotenie. Klasické známky ako sociálna vzťahová norma sú pri hodnotení týchto žiakov vzhľadom na ich počiatkovú jazykovú bariéru nepoužiteľné. V porovnaní s ostatnými spolužiakmi buď zostávajú za hranicou možného úspechu, alebo ich „dobré“ známky pôsobia problematicky. Slovné hodnotenie môže vyzdvihnúť úspechy žiaka, malo by jemu, ale aj učiteľovi a rodičom ukázať, čo už žiak zvládol, čo ho ešte čaká a pod. Pri hodnotení je potrebné sústrediť sa najmä na individuálne hodnotenie pokrokov, oceniť vynaložené úsilie, neporovnávať výkon so spolužiakmi. Nezabudnúť pritom na jazykovú bariéru žiaka a jeho zákonného zástupcu a overiť si, či žiak aj zákonný zástupca porozumel hodnoteniu. Ak hodnotíme podľa vopred dohodnutých kritérií a oboznámime s nimi žiaka, zákonného zástupcu a spolužiakov, nemali by podobné problémy nastať.

Učitelia hodnotia písomný prejav žiakov – detí cudzincov počtom chýb. Pri postupnom znižovaní počtu chýb učiteľ môže ohodnotiť žiakov aj známku, ktorá slúži len ako motivačný faktor.

Učiteľ hodnotí u žiakov vecné vedomosti a nie úroveň jazyka. Môže žiaka ústne preskúšať formou otázok. Častejšie je však používaná otázka, na ktorú sa od žiaka očakáva jednoslovná odpoveď, príp. len odpoveď ÁNO/NIE. Časom učiteľ kladie otázky, na ktoré žiaci reagujú spontánne a dlhšími vetami.

riadiateľka Základnej školy s materskou školou, Odborárska ulica, Bratislava

▪ sebahodnotenie

Sebahodnotenie rozvíja kognitívne spôsobilosti žiaka, ako je napríklad monitorovanie vlastného pokroku v učení, uvedomovanie si svojich schopností, štýlov učenia a kladenia si vlastných cieľov. Proces hodnotenia prebieha zo začiatku v materinskom jazyku žiaka. Medzi najčastejšie metódy sebahodnotenia patria: **denníky, portfólio, rozhovory s učiteľom a dotazníky.**

Denník je tvorený žiakom, rodičom alebo učiteľom. Pri jeho príprave sa vychádza zo skutočnosti, že najväčšiu motiváciu pre komunikáciu s okolím má žiak vtedy, ak chce sprostredkovať vlastné zábery, zážitky, skúsenosti. Denník je preto individualizovaný podľa zážitkov, preferencií a konkrétnych osobných údajov žiaka.

DENNÍK tvorí bezlinajkový zošit formátu A4, ktorého obsah postupne dotvára žiak spolu s rodičmi, učiteľmi vlepovaním obrázkov, fotografií, dokresľovaním, dopisovaním lexikálnej zásoby alebo dialógov, ktoré odzneli v určitých situáciách.

Tvorba Denníka nie je jedinou požiadavkou zmysluplného použitia tejto pomôcky. Dôležitou aktivitou je „čítanie“ a komunikácia o zobrazenom obsahu. Počas práce s Denníkom je možné komunikáciu zamerať na konkrétny jav – rozvoj lexikálnej zásoby, tvorbu viet a pod. Denník pomáha aj pri porozumení prepojenia hovorenej a písanej podoby jazyka, keďže pri jeho tvorbe sa používa zapisovanie slov či konkrétnych dialógov (pre žiakov neovládajúcich latinku sa odporúča tlačené písmo).

Denník slúži aj ako podpora spolupráce rodiny a školy. Žiak môže spolu s rodičmi dopĺňať obsah denníka. Rodič sa takto dozvie, ako sa jeho dieťaťu darí v danej téme. Podľa Denníka môže žiak porozprávať rodičom, čo robí a zažíva v škole.

Portfólio obsahuje sebahodnotiace záznamy, hodnotenie učiteľom a zbierku prác, ktoré žiak vytvorí počas určitého obdobia. Súčasťou portfólia môžu byť písomné práce, kresby, projekty a pod., ktoré si do portfólia vyberá žiak podľa vlastného uváženia.

EURÓPSKE JAZYKOVÉ PORTFÓLIO (EJP) slúži na to, aby jeho vlastník mohol dokumentovať svoju viacjazyčnosť a jazykové kompetencie, proces učenia sa, svoje kontakty s jazykmi a interkultúrne skúsenosti v jednotlivých jazykoch.

EJP pre tri rôzne cieľové skupiny učiacich sa:

Európske jazykové portfólio pre žiakov vo veku 7 – 10 rokov

Európske jazykové portfólio pre 11 – 15-ročných žiakov

Európske jazykové portfólio 16+

Pre učiteľov sú k dispozícii príručky:

EJP. Príručka pre učiteľov a školiteľov

EJP: tam, kde sa stretajú pedagogika a hodnotenie

EJP. Príručka na plánovanie, implementáciu a hodnotenie celoškolských projektov

EJP pozostáva z troch častí: *Jazykový pas, Jazykový životopis a Zbierka prác a dokladov.*

Jazykový pas: poskytuje prehľad schopností učiaceho sa v rôznych jazykoch v určitom čase. Obsahuje definície jednotlivých zručností a úrovně, ako sú publikované v SERR.

Jazykový životopis: uľahčuje žiakovi preniknúť do plánovania, premýšľania o procese a pokroku v učení sa a do ich hodnotenia. Povzbudzuje žiaka k stanoveniu, čo dokáže urobiť v každom jazyku. Je zostavený tak, aby pomohol presadiť mnohojazyčnosť, t. j. rozvoj kompetencií vo viacerých jazykoch.

Zbierka prác a dokladov: ponúka žiakovi príležitosť povybrať materiály na ilustráciu a zdokumentovanie výkonov a skúseností, zaznamenaných v Jazykovom životopise alebo v Jazykovom pase.

↗ EJP: https://www.statpedu.sk/files/articles/nove_dokumenty/aktuality/EJP_7_10_pdf_verzia.compressed.pdf

▪ hodnotenie spolužiakmi

Hodnotenie spolužiakmi má mať motivačnú funkciu, viesť žiakov k väčšej vzájomnej tolerancii a naučiť ich všímať si pozitíva práce spolužiakov, čo môže pozitívne ovplyvniť atmosféru v triede, učí žiakov rešpektovať jeden druhého.

HODNOTENIE ŽIAKOV SO STATUSOM ODÍDENCA ALEBO AZYLANTA

- Počas adaptačného procesu žiaka sa odporúča slovné hodnotenie.*
- Ak sa trieda, v ktorej je začlenený žiak so statusom odídenca alebo azylanta, hodnotí klasifikačnými stupňami, iná forma hodnotenia pre tohto žiaka sa zapíše do zápisnice pedagogickej rady aj s predpokladanou dĺžkou obdobia, kedy je tento žiak hodnotený inak ako „bežní“ žiaci príslušnej triedy vo vyučovacom predmete.*
- Podporný systém hodnotenia žiaka nastavia pedagogickí zamestnanci v úzkej spolupráci s odbornými zamestnancami alebo so školským podporným tímom, prípadne s odbornými zamestnancami zariadenia poradenstva a prevencie.*
- Žiak prichádzajúci z oblasti, kde je vojnový konflikt, často nemá žiadne doklady o doterajšom štúdiu. Ak v pôvodnej kmeňovej škole existoval on-line systém hodnotenia, slovenská škola môže požiadať kmeňovú školu o jeho poskytnutie a spolu so žiakom a zákonným zástupcom si odkomunikuje doterajšie vzdelávacie výsledky žiaka.*
- Pri určení súhrnného hodnotenia v jednotlivých vyučovacích predmetoch žiaka učiteľ predmetu zväži všetky podklady, ktoré o žiakovi v priebežnom vzdelávaní získal, ako aj okolnosti, ktoré vplývajú na psychický a duševný stav tohto žiaka. Súhrnné hodnotenie vždy musí vypovedať nielen o vedomostiach, ale musí zohľadňovať aj všetky okolnosti dotýkajúce sa procesu vzdelávania, rodinnej a spoločenskej situácie, zažitej skutočnosti, osobného nastavenia sa žiaka.*